

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Historický ústav FF UHK

Autor práce: Kryštof Kacetl

Studovaný program a ročník:

B 7507 Specializace v pedagogice – Historie se zaměřením na vzdělávání,
ročník 3

Název práce:

Populační vývoj současných a bývalých východočeských krajských měst podle sčítání lidu v letech 1869–1980 (Pardubice, Hradec Králové, Chrudim a Čáslav)

Vedoucí práce: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Oponent práce: doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Kryštof Kacetl se rozhodl zacílit téma své bakalářské práce na historický a demografický vývoj čtyř východočeských měst, která byla nebo stále jsou v různých obdobích centry krajské správy. Vedle Hradce Králové, který byl v zásadě vždy krajským městem Hradecka a mezi lety 1961–1990 dokonce metropolí celých východních Čech, sledoval autor historické a populační proměny Pardubic, které se staly na jedno desetiletí krajským městem v roce 1949 a znovu jím jsou od roku 2000, a dále Chrudimi a Čáslavi, které patřily ke krajským městům v období feudalismu. Populační vývoj uvedených měst analyzoval od prvního sčítání obyvatel v roce 1869 do sčítání v roce 1980. Získané výsledky poměřoval u všech měst s rozlohou jejich původního a dnešního katastru.

Práce je založena na studiu svazků edice sčítání lidu zachycujících počet obyvatel ve vybraných městech počínaje rokem 1921 a dále z let 1930, 1950, 1961, 1970 a 1980. Autor využil rovněž historických a retrospektivních lexikonů, které z dat sčítání lidu vycházejí, a z nichž čerpal data pro léta 1869, 1880, 1890, 1900 a 1910. Z odborné literatury uvádí zhruba dvě desítky titulů, a sice historické atlasy zpracované pro Hradec Králové, Pardubice a Chrudim, dále encyklopedicky pojaté práce, jako je mnohasvazkové dílo Karla Kuči o městech a městečkách českých zemí, publikace demografického charakteru nebo vázané na dějiny vybraných měst.

Text je členěn kromě standardního úvodu a závěru do dvou kapitol. V úvodu autor vysvětlil cíle a koncepci práce a odůvodnil, proč se z demografických ukazatelů soustředil jen na počet obyvatel. Krátce se věnoval historii sčítání lidu, pojednal publikace ke sčítání lidu, které pro něho představovaly pramennou základnu, přičemž patřičnou pozornost věnoval všem retrospektivním statistickým a historickým lexikonům, představil detailně využitou odbornou literaturu a metody práce. První kapitola přináší stručný přehled historie jednotlivých měst, přičemž se nezapře silná autorova vazba na rodné město, které upřednostnil před Hradcem Králové, ač minimálně historicky má Hradec Králové nesrovnatelně delší tradici správního centra oblastního významu a fakticky i hlavní východočeské metropole období středověku a raného novověku. Druhá, nejobsáhlejší kapitola, sleduje počet obyvatel každého z vybraných

měst v desetiletých intervalech v dobových a současných hranicích města, čemuž odpovídá i vnitřní členění do dílčích podkapitol, a vzájemně je mezi sebou porovnává. Součástí komparace je srovnání počtu obyvatel, kteří žili v roce sčítání v hranicích dnešních katastrů vybraných měst. Oceňuji tabulky, které za každým sčítáním shrnují jednotlivá data a umožňují jejich okamžitou, vizuální komparaci, podpořenou i určením pořadí měst v daném srovnání, nemluvě i o porovnání s předchozím sčítáním. Navíc je tak možné poměrně plasticky sledovat vývoj spádových oblastí uvedených měst, a to jak jejich rychlé provazování s městským jádrem, nebo naopak absenci rozvoje širší příměstské oblasti.

V závěru autor zdařile shrnuje výsledky analýzy populačního vývoje všech bývalých i současných krajských měst, vzájemně je porovnává a přihlíží i ke změně rozlohy měst. V rozvoji intravilánu rozlišuje tendenci lineární, okružní a případně vějířovitou, zastavuje se i u počtu domů a porovnává jejich nárůst ve zkoumaném období ve všech vybraných městech. Autor poukazuje, že právě tímto směrem by rád výzkum rozšířil při přípravě diplomové práce. Práce je doplněna seznamem pramenů a literatury.

V textu jsem nenalezl věcné chyby, ani chyby gramatické, navíc je třeba ocenit stylistickou úroveň textu.

Práce postihla v přehledné podobě populační vývoj a částečně i plošný rozmach čtyř východočeských měst, která ať už v minulosti nebo v současnosti byla či jsou centrem kraje – tradiční správní oblasti českého státu. Je z ní patrné nejen autorovo nadšení pro tuto tematiku, ale i schopnost soustředěně a systematicky zpracovat získaná data a jejich výklad uspořádat do přehledné podoby. Závěrem mohu konstatovat, že student Kryštof Kacetl zvládl nároky kladené na závěrečnou práci v bakalářském studijním oboru *Historie se zaměřením na vzdělávání*; a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm

V Praze dne 18. května 2022

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.